

Text: Ž 30

Datum: 24/1/2016

Kazatel: Filip Čapek

Místo: Třebechovice

Před více než dvěma tisíci lety se staly dvě velké události. První byla špatná, druhá dobrá... První bylo, že jeden řecký král znesvětil jeruzalémský chrám. Místo toho, aby v něm probíhala bohoslužba Hospodinu, změnil bohoslužbu na jiného adresáta. Už ne Hospodin, ale řecký bůh Zeus, bůh utlačovatelů Izraele je tím, kdo mám být uctíván! A navíc plánoval, že se budou obětovat i prasata, která Židé považovali za nečisté živočichy. K tomu sice nakonec nedošlo, ale i tak to bylo ponižující. Šok z pohany se časem proměnil ve vzpouru, úspěšnou, a tak byl po třech letech chrám znovu posvěcen. Každý den se v něm mělo rozvěcovat světlo na znamení, že je vše zase podle Hospodinova zákona. Jenže když přišli lidé druhý den, aby donesli olej do lamp na další svícení, zjistili, že oleje nebylo. Tak to pokračovalo celých osm dní, oleje neubývalo, světlo svítilo, až z toho vznikl svátek světel, svátek posvícení i znovuposvěcení a Židé jej slaví dodnes.

Ve čtení z evangelia podle Matouše (25,1-13) se zázrak nestal. Kdo si nedal pozor, kdo se pořádně nepředzásobil, ten - nebo vlastně ta - tedy družička čekající na ženicha, dopadla špatně. Deset družiček si bere lampy podobné třeba těm, co zázračně svítily v jeruzalémském chrámě, a čekají na ženicha. Ten se trochu pozdržel nebo na sebe nechal naschvál čekat, aby otestoval, jak je to s uvážlivostí i horlivostí těch, kdo ho mají vítat. Polovina čekajících měla dost oleje, takže se družičky dočkaly a radovali se ze svatby. Druhé polovině lampy zhasly, a tak se vydaly ženy shánět olej. Sehnaly, nalily do lamp, zaskvíly, ale dveře svatebního prostoru už byly zavřeny. Podobenství, co vypráví Kristus, je dost drsné: Žádné dodatečné přijetí, žádný soucit, a to i mezi družičkami navzájem. Ty připravené věděly – nebo tušily – že podělit se o olej znamená konec i pro ně. Trochu to připomíná drastické příběhy horolezců, co přežili, zatímco druzí zamrzli někdo v horách a už se nikdy nevrátili. Ti první se museli starat sami o sebe, na víc nezbylo času ani energie. Ve čtení z evangelia podle Matouše se zázrak asi podle všeho nestal. Anebo se skrývá jinde, než tomu bylo při znovuposvěcení jeruzalémského chrámu. Uvidíme...

Slova evangelia se dotýkají církve, očekávání, plánování, nadějí, zklamání, vzestupů i pádů. Ženichův test dopadl 50 na 50. Viděno očima pesimisty, každý druhý propadl, padesát procent přišlo vniveč. Viděno jinak, pozitivně, každý druhý obstál. Celých padesát procent to zvládlo. Otázkou je, na co se čeká... Anebo také, co se s námi děje, když slyšíme podobenství o světle, co napůl bylo a napůl nebylo. Pomocí k porozumění nám je dnes 30. žalm. Ten se obrací zpět k událostem, co se staly jak jednotlivci, tak i skupině. Bůh, jak ze žalmu slyšíme, vytahuje z hlubin, zachovává při životě, vyvádí z jámy zmaru, z níž nám zbylo i dnes v češtině původně hebrejské slovo *šachta*. Ano, i tam vstupuje Hospodin, nechce nás nechávat v

šachtách a různých dalších nevětraných a neosvětlovaných dimenzích, ať už mají podobu, jakou chtějí. Bůh vyvádí na vzduch, pozvedá vzhůru, přivádí na světlo, které oslňuje a oslepuje. On je oním 'Sluncem pravdy a milosti'. Až když zjistíme, jak hluboko jsme upadli nebo, kam až se zahrabali, tak se nám rozsvítí a uvidíme, budeme osvíceni. A právě pro tento okamžik připadá verš sedmý, který vysvětluje vše ne dopředu, ale směrem dozadu, takže se dozvídáme *proč* se to vše stalo. Tento verš stojí uprostřed žalmu, má symbolickou číslovku sedm (asi ne náhodou) a říká: *V dobách pohody jsem si řekl: Mnou nic neotřese. Té pohodě se dá rozumět také jako nezájmu nebo přílišnému zájmu o to, co se ukázalo nepevné. Je to pohoda, kdy jsme vysmátí a naše bytí je lehké než peříčko... Tak proč se starat?*

A pak to přichází: pád do hlubiny, nemoc, až smrtelně nebezpečný kontakt s podsvětím, s nebytím, se smrtí ať již těla či duše. Odehrává se pád do šachty hlubší než co vyrubali nejzdatnější horníci. Je to sjezd téměř po kolmé stěně směrem dolů... Tak nějak pociťuje žalmista – a dost možná i těch padesát procent družiček bez světla – okamžik, kdy je zle. Z dřívějšího smíchu se stává pláč. Je to krize, která každého z nás někdy dostihla nebo dostihne..

Co s tím? Žalm na to odpovídá ponaučením o vytrvalosti, o potřebě chytit se šance i kdyby snad ani neexistovala. Neznámý autor v našem čtení říká Hospodinu: *Jaký užitek vzejde z mé krve, což ti prach vzdá chválu? A pokračuje: Hospodine, slyš a smiluj se nadě mnou, buď mým pomocníkem...* Převáděno na družičky, ale to berte jako domyšlení, co už u Matouše není, to znamená: nepropadnout panice, zkusit se dostat na hostinu k Ženichovi třeba i oknem, stropem, zkrátka nějak, aby bylo vidět, jak moc stojíme o Boží přízeň, když jsme předtím byli tak v pohodě, až jsme skončili na dně... Jestli toto je správný způsob, to necht' posoudí každý sám.

A zase skokem k našemu 30. žalmu. Tam se ukazuje, že to vyšlo. Člověk se nestal prachem a nikdo z ničí krve užitek neměl. Naopak je slyšet, že se nárek změnil v taneční – *chcete-li svatební* – rej. Hospodin odpustil a komu bylo odpuštěno, se raduje. To je, sestry a bratři, zázrak, který se děje uprostřed běžného života. **Amen**